

तीति । उरु विस्तीर्णमन्तरिक्षमवकाशमन्वेमि अनुसृत्य गहामि । गहतः पुरुषस्य पार्श्वयोरेव स्थितं रक्षोऽग्नेन मन्त्रेण निराक्रियते इत्याशयः ॥ ७ ॥

a. धूरसि धूर्व धूर्वन्तं धूर्व तं योऽस्मान्धूर्वति तं धूर्व यं वयं धूर्वामः ।

b. देवानामसि वज्रितम् सस्त्रितम् पप्रितम् जुष्टतमं देवदूतमम् ॥ ८ ॥

का° [२.३.१२.१३.] अपणस्य पश्चादनस्तिष्ठत्समङ्गि धूरसीति धुरभिर्मर्शनमिति । अस्यायमर्थः अपणस्य पुरोडाशपाकहेतोर्गार्हपत्यस्य पश्चादनः शकटं व्रीहियुक्तं तिष्ठति । तच्च समङ्गि सम्यगङ्गानि यस्य तत् सर्वाङ्गोपेतं तस्य धुरं बलीवर्दवहनयोग्यं युगप्रदेशं धूरसीति मन्त्रेण स्पृशेदिति ॥ अथ मन्त्रार्थः । व्रीहिवृषहविर्धारकशकटसम्बन्धिनो युगस्य बलीवर्दवहनप्रदेशे कश्चिद्विंसकोऽग्निः शास्त्रदृष्टोऽस्ति तं प्रार्थयते । अग्निर्वाऽष्ट धुर्यस्तमेतदत्येष्यन्भवतीति श्रुतेः [१.१.२.१०.] । हे वज्रे त्वं धूरसि विंसकोऽसि । तुर्वीधुर्वीधुर्वीधुर्वो विंसार्थाः धूर्वतेः द्विप् । यतो धूरसि अतो धूर्वन्तं विंसन्तं पाप्मानं धूर्व विनाशय । किञ्च यो रक्षसादिर्यागविघ्नेनास्मान्धूर्वति विंसितुमुद्युक्तस्तमपि धूर्व विनाशय यं च वयं धूर्वामस्तमपि धूर्व यमालस्यादिवृषं वैरिणं वयमनुष्ठातारो धूर्वामो विंसितुमुद्यतास्तमपि धूर्व विनाशय । शकटस्थिताद्यतिक्रमणानिमित्तमपराधमपङ्कोतुमग्राधारभूता शकटस्य धूरेण मन्त्रेण स्पृश्यते ॥ का° [२.३.१४.] देवानामित्युपस्तम्भनस्य पश्चादीषामिति । शकटस्य दीर्घं काष्ठमीषा तदग्रस्य भूमिस्पर्शा मा भूदिति तदाधारत्वेन स्थापितं काष्ठमुपस्तम्भनं तस्य पश्चाद्वागे तामीषां स्पृशेत् । देवानामसि । हे शकट त्वं देवानां सम्बन्धि भवसि । किम्भूतं वज्रितम् वद प्रापणे वदतीति वज्रिः । अतिशयेन वज्रि वज्रितमम् । व्रीहिवृषस्य हविषोऽतिशयेन प्रापकम् । तथा सस्त्रितमम् ह्य शौचे अतिशयेन शुद्धम् आदृगमित्यादिना [पा° ३.२.१०१.] किप्रत्ययः । यद्वा सै वेष्टने । दार्याय चर्मादिभिरतिशयेन वेष्टितम् । पप्रितमम् प्रा पूरणे ब्राह्मिभिरतिशयेन पूरितम् । जुष्टतमम् जुषी प्रीतिसेवनयोः । देवानामतिशयेन प्रियम् । देवदूतमम् हेज् स्पर्धायां शब्दे च देवानामतिशयेनाह्वातृ व्रीहिपूर्णं शकटं दृष्ट्वा देवा आहूता इव शीघ्रमागच्छन्ति ॥ ८ ॥